

5 Overall conclusies

In de voorgaande hoofdstukken zijn de resultaten voor elke organisatie en instelling afzonderlijk weergegeven. In dit afsluitende hoofdstuk worden overall conclusies vermeld, zodat in één oogopslag te zien is waar overeenkomsten en verschillen tussen organisaties en instellingen bestaan.

Bekendheid met de informatieplicht

- De mate waarin de ondervraagden op de hoogte zijn van de Wbp en de informatieplicht wisselt per branche. Een ruime meerderheid van de onderwijsinstellingen is op de hoogte van de Wbp (80%) en de informatieplicht (75%). Ook een ruime meerderheid van de woningcorporaties is op de hoogte van de Wbp (86%) en de informatieplicht (78%). Huisartsen zijn veel minder goed op de hoogte aangezien 35% de Wbp kent en 48% de informatieplicht.
- Van de ondervraagde organisaties en instellingen meent een meerderheid dat de informatieplicht van toepassing is op hun organisatie. Onderwijsinstellingen hebben deze opvatting het sterkst (95% is het eens met deze stelling), huisartsen relatief gezien het minst (65% is het eens met deze stelling).
- De meerderheid van de huisartsen 53% geeft zowel de identiteit (de naam, het adres en de plaats) van de organisatie die de persoonsgegevens verwerkt als het doel van de gegevensverwerking) en voldoet daarmee aan de informatieplicht. Voor de onderwijsinstellingen (4%), de woningcorporaties (1%) ligt dit cijfer veel lager. Zij denken te weten wat de informatieplicht van hen verlangt en geven vaak maar een deel van de informatie.
- Het doel van de gegevensverzameling- en verwerking én de naam van de verantwoordelijke vanuit de organisatie worden door de ondervraagde organisaties en instellingen het meest genoemd als informatie die organisaties en instellingen moeten geven aan degenen van wie zij persoonsgegevens verzamelen en verwerken.
- Wat betreft de mogelijkheden die organisaties en instellingen gebruiken om betrokkenen te informeren wordt schriftelijk informeren door alle organisaties en instellingen het vaakst genoemd, gevolgd door het geven van mondelinge informatie en informatie via voorgedrukte invulformulieren.

Naleving van de informatieplicht

- De meerderheid van de organisaties en instellingen (zes op de tien) schat in dat de informatieplicht niet goed wordt nageleefd en circa vier op de tien ondervraagden vermoedt dat de informatieplicht in Nederland wel goed wordt nageleefd.
- Veelal vertrouwt men de eigen branche het meest in het goed naleven van de informatieplicht. De zorgsector en overheidsinstellingen genieten over het algemeen het meeste vertrouwen wat betreft een goede naleving van de informatieplicht.
- De door de organisaties en instellingen meest genoemde redenen voor een goede naleving van de informatieplicht binnen de eigen beroepsgroep zijn: ‘uit integriteit’, ‘voor het behoud van een goede reputatie’, ‘cliënten/patiënten hebben het recht dit te weten’ en ‘het is wettelijk verplicht’. Opvallend is dat huisartsen als enige branche als voornaamste reden ‘indekken tegen klachten’ aandragen. Wellicht houdt dit verband met het voorkomen van klachten van patiënten bij het medisch tuchtcollege door melding te maken van een medische fout. Ook is het percentage huisartsen dat als reden ‘de sancties voor het niet naleven van de plicht’ noemt, relatief hoger dan in de andere organisaties en instellingen. Dit wijst op verwarring bij huisartsen over de betekenis van de informatieplicht.
- De zorgsector, financiële instellingen, overheidsinstellingen, het bedrijfsleven en het MKB zijn de meest genoemde organisaties en instellingen waarvan gedacht wordt dat zij de informatieplicht matig of niet naleven. Huisartsen noemen hier relatief vaak hun eigen sector (de zorgsector).
- Het bekend maken van de werkwijze naar de buitenwereld, het waarborgen dat persoonsgegevens niet voor iedereen toegankelijk zijn en het maken van werkafspraken/protocollen zijn de door de organisaties en instellingen meest getroffen maatregelen om de informatieplicht na te leven. Opvallend is dat één op de vier huisartsen (26%) en één op de vijf woningcorporaties (19%) aangeeft geen maatregelen treffen.
- Over het algemeen is er zelden speciaal iemand verantwoordelijk gesteld voor de uitvoering en/of controle op de informatieplicht. Bij onderwijsinstellingen is dit echter vaker *wel* het geval (vier op de tien onderwijsinstellingen versus een á twee op de tien huisartsen of woningcorporaties). Wanneer er wel speciaal iemand verantwoordelijk is gesteld, is dit een medewerker of de directeur/eigenaar zelf.
- De meerderheid van de onderwijsinstellingen, huisartsen en woningcorporaties verstrekt persoonsgegevens aan derden.
- Huisartsen verstrekken vooral medische gegevens en NAW gegevens aan derden, onderwijsinstellingen gegevens over schoolprestaties/studieresultaten en woningcorporaties vooral financiële- en NAW gegevens.

- In alle organisaties en instellingen geeft de meerderheid van de ondervraagden aan dat de betrokkene wordt geïnformeerd over de verstrekking van zijn gegevens aan derden. Dit gebeurt vrijwel altijd schriftelijk of mondeling voorafgaand aan de betreffende gegevensverstrekking aan derden.
- Alle ondervraagde organisaties en instellingen geven aan dat zij persoonsgegevens meestal van de betrokkene zelf verkrijgen.

Draagvlak voor naleving

- In alle organisaties en instellingen onderkent de meerderheid het belang van naleving van de informatieplicht. Onderwijsinstellingen onderkennen dit belang het meest (91% van hen vindt naleving van de informatieplicht belangrijk), terwijl huisartsen dit in vergelijking tot de andere organisaties en instellingen het minst onderkennen (50% van hen vindt naleving van de informatieplicht belangrijk).
- De aangedragen argumenten voor naleving van de informatieplicht worden over het algemeen in elke branche door een ruime meerderheid onderkend, met name de argumenten: ‘betrokken personen hebben het recht te weten wat er met hun gegevens gebeurt’, ‘de informatieplicht voorkomt misbruik van persoonsgegevens’ en ‘betrokken kunnen alleen recht uitoefenen als zij op de hoogte zijn van de verwerking’. Het merendeel is het oneens met de stelling ‘de informatieplicht maakt uitvoering werk onmogelijk’. Overigens lijken huisartsen wat kritischer te zijn: het percentage huisartsen dat de argumenten erkent, is relatief kleiner dan bij de andere organisaties en instellingen.
- Alle organisaties en instellingen noemen als redenen voor een matige naleving van de informatieplicht binnen de eigen beroepsgroep: ‘niet op de hoogte zijn van het bestaan informatieplicht’, ‘zich niet bewust zijn van vereiste naleving informatieplicht’, ‘gebrek aan middelen voor naleving van de plicht’, ‘gebrek aan middelen voor naleving van de plicht’, ‘zien er het nut niet van in’ en ‘weten niet hoe ze de informatieplicht moeten toepassen’. Hiernaast noemen vooral huisartsen ‘denken dat er geen controles en/of sancties zijn’ en ‘geen klachten ontvangen.’ Onderwijsinstellingen en woningcorporaties noemen ook af en toe ‘gemakzucht/ slordigheid’.